

NAD BREZDNOM.

Povest. — Spisal Jos. Vandot.

II.

Dan se je zasvetlikal nad strmimi snežniki, in petelini po dvoriščih so zapeli glasneje, da se je razlegalo širomokrog. In sedaj je skočil Inja s svojega ležišča in se je pričel naglo oblačiti. Za njim so se zbudili njegovi bratci in sestrice, pa so poskakali s posteljic. Opravljali so se brzo. Hoteli so spremljati bratca, ki gre daleč v črne gozdove, da si prisluži svetlih kronic. Mati je že napravljala v kuhinji zajtrk. Vsa oprava mladega Inje je bila zvezana v majhen zveženj, ki je že ležal pripravljen na mizi. Temačno je bilo v izbi. Mati je prišla iz kuhinje v izbo. Postavila je gorečo svečo na mizo, da so se videli otroci obleči. Nato je šla nazaj in je prinesla zajtrk na mizo.

Vesel je bil Inja, a njegovi bratci in sestrice so bili žalostni. Saj so vedeli, da se odpravlja Inja in se vrne Bog ve, kdaj. Tiho so bili kakor miške, in le tupatam so si pošepetali kaj na uho. Sedli so k zajtrku in so ga použili naglo. Inja je prijel zveženj in si ga je privezal s širokimi naramnicami na hrbet.

»Z Bogom, mati in oče!« je dejal in segel staršem v roko. »Zdaj grem, ker je čas. Glejte, jutro se že dela, in kmalu bo dan.«

»Ostani zdrav, Inja,« je rekel oče. »Pazi se, da se ti kaj ne zgodi. Poslušaj drvarje, posebno pa Matijo. Priden bodi in ne boj se dela. Kadar imaš čas, pa pridi domov pogledat.«

Mati ga je prekrizala trikrat. »Ne pozabi na molitev, Inja,« mu je rekla. »Mati božja naj te čuva in te pripelje zdravega nazaj.«

»Z Bogom, oče in mati!« je dejal Inja in je šel iz hiše na pot, ki pelje iz vasi daleč noter, kjer se dvigajo beli snežniki. Tisto jutro so ravno žareli, kakor da jih je objel ogromen plamen, ki je padel z neba. Vsi vrhovi so bili rožno-rdeči in so svetili v dolino, ki jo je še zakrival jutranji mrak. Pod rdečim ognjem pa se je svetlikalo nekaj srebrnega — bil je večni sneg, ki je ležal po visokem skalovju.

Dospeli so bratci in sestrice k belemurodu. Tedaj se je ozrl Inja v žareče snežnike. Dvignil je klobuček pa je zavriskal na glas, da se je razleglo daleč v tiho jutro. Začuden so ga pogledali bratci in sestrice, pa niso mogli pojmiti, kako more biti Inja vesel. Pa še danes, ko se poslavlja od doma in je njim tako tesno pri srcu, ko odhaja od njih starejši bratez.

Inja je videl njih začudene in žalostne obraze. Nehal je vriskati, pa jim je rekel: »Ne bojte se in ne bodite žalostni! Grem k drvarjem, to je res. Pa vrnem se kmalu in prinesem svetle kronice. Boste videli,

da boste imeli o Božiču lepe obleke. Le nikari se ne žalostite! Kar domov pojdite in bodite lepo pridni. Kmalu se vrnem s svetlimi kronicami.«

»No, le!« so rekli bratci in sestrice, pa so se ustavili. Gledali so za odhajajočim Injo, ki je šel naglo in krepko po kameniti poti. Dospel je že gor do mračnih skal. Postal je še enkrat in se je ozrl. Zamahnil je s klobukom in je gledal na bratce in sestrice, ki so stali doli na produ in so mu migali z rokami in mu klicali glasne besede.

»Hej!« je zaklical Inja in je zamahnil s klobučkom. Potem je pa šel mimo skal in je izginil izpred njih oči. Zdanilo se je bilo že. Mrzel vetrec je vel nad zagorsko dolino, in z drevja, rastočega kraj pota, se je usipala sveža rosa. Tuintam je že zapel samotni ptič sred širnega gozda, in iz vasi sem je prihajalo tiho zvonjenje. Inja se je odkril in se je pokrižal. Naglo in čvrsto je stopal naprej skozi mlado, tiho planinsko jutro. Vedno bliže so mu prihajali snežniki, ki jih je popolnoma obsevalo zlato jutranje solnce. Pot je zavila v temen gozd, ki se je širil daleč gor do strmih melišč pod razdrtim skalovjem orjaških snežnikov. Smrtna tišina je vladala vseokrog. Le od nekod so prihajali neki skrivni, komaj slišni glasovi. A Inja ni mogel uganiti, kaj in odkod so ti glasovi. Čvrsto je stopal skozi rosní, zdaj še zaspani gozd. Potihoma si je žvižgal in je premišljeval o novem življenju, ki ga čaka tam v samotnem gozdu.

Tisti čudni glasovi so postajali vedno bolj razločni, in nazadnje jih je Inja spoznal. »To so drvarji, ki sekajo nekje sredi gozda,« je pomislil in je pospešil korake. V tem je dospel do globokega jarka, ki je delil gozd. Šumela je voda po jarku in se je srdito zaganjala v skale, ki so ji zapirale pot. V ta kraj je že sijalo solnce, ki se je pomikalo za dve pedi od razdrtih grebenov gorskih skalnih velikanov.

»Tu je Gruntnica,« je dejal samsebi Inja, ko je šel po ozki brvi preko jarka. »Od tu ne morejo biti več daleč drvarji.«

In šel je naglo naprej. Pot se je bila končala pri jarku, in dalje je vodila samo ozka, dobro izhojena steza. Kroginkrog so ležala razmetana lepo obsekana debla, in vsepolno iverja in suhih vej je ležalo po rovtih. Razločno so se slišali glasni udarci sekir in čulo se je tudi votlo lomastenje, ki je prihajalo dol s strmega, gosto zarastlega pobočja. Inja je prispel do široke trate, kjer je zagledal prostorno, leseno kolibo. Stopil je tja in je pogledal v kočo. Toda žive duše ni bilo v njej. Deček je položil na klop svoj zveženj in je stopil sredi trate.

»Hej! Hoj!« je zaklical, da se je razleglo daleč naokrog. Iz goščave se mu je odzval glas — bil je drvar Matija, ki je zavpil tam gori. Slišalo se je lomastenje suhega drevja, in kar naenkrat se je prikazal na trati drvar Matija.

Pogledal je dečka in je zamahnil z roko. »A, ti si?« je izpregovoril, ko ga je spoznal. Stopil je bliže k njemu; pa ga je potrepljal po rami. »Glej, glej — kako zgodaj si prišel,« je nadaljeval prijazno. »Toda

veš, časa ne bova tratila po nepotrebnem. Čas je zlato, in škoda je vsake minute, ki jo zapraviš brez koristi.»

Peljal je dečka v kočo in mu jo je jel razkazovati. Tam spredaj, tik za durmi, je stalo veliko kamenito ognjišče, na katerem so še tlele iskre. Za ognjiščem je bil napravljen dolg in širok pôgrad, kjer so ponoči spali drvarji. Slama je bila postлана po pôgradu, in odspredaj je bilo zabitih počez nekaj desk, da niso mogle iskre z ognjišča naravnost do pôgrada. Okrog ognjišča je bila napravljena dolga klop, kjer so sedeli ob času deževja drvarji in so si grelí premražene ude. Okrog po stenah so bile pa zabite police, polne drvarskega orodja.

»Vidiš, to je zdaj tvoj dom,« je rekel drvar Matija. »Seveda ni tako lepo tukaj kakor pri vas doma. Privadil se boš, Inja, in še dobro boš spal na slami na pôgradu.«

Inja se je ozrl po mračni koči. A ni se mu zdela dolgočasna, še manj pa grda. Všeč mu je bila prvi hip, in prepričan je bil Inja, da mu bo dobro tukaj. Svoj sveženj je del na polico in se je ozrl na drvarja Matijo. »Pa mi povejte zdaj, stric Matija, kaj naj počnem pri vas? Takoj bi šel rad na delo. Samo pokazati mi morate, kaj in kako.«

Drvar Matija je stopil iz koč. »Pojdi z mano, da ti pokažem tovariše,« je rekel in je šel preko trate naravnost v goščavo. Inja mu je sledil, in kmalu sta prišla do drvarjev, ki so sekali in žagali na širnem rovtu. Šest jih je bilo — močnih in krepkih kakor hrasti. Za trenutek so prenehali z delom in so se ozrli po mladem tovarišu, ki je došel ravno kar k njim. Pokimavali so mu prijazno, pa so počeli spet delati. Stari Matija mu je pa pričel praviti, kaj in kako naj dela. Inja ga je poslušal pozorno, pa ni preslišal nobene besedice. Razkazoval mu je Matija vse, in minilo je precej časa, preden mu je dopovedal vse. Medtem je pogledal Matija na debelo, veliko uro, ki jo je nosil v hlačnem žepu. »Poldan bo,« je dejal. »Treba bo skuhati kosilo.«

Šla sta nazaj h koči. Matija mu je dal veliko vedro, in Inja je šel po vodo k bližnjemu studencu. Zajel je iz velikega, nalašč za to napravljenega korita hladne vode in jo je ponesel v koč. Izlil jo je v velik kotel, ki je visel nad ognjiščem. Razpihala sta nato z Matijo plamen. Objel je suho dračje. Prasketalo je po koči, in v kotlu je kmalu pričelo brbljati. Nasul je vanj drvar Matija koruzne moke in je skuhal močnik.

Drvarji so potem prišli v koč. Molčé je vzel vsak svojo leseno skledo in jo je napolnil z rumenim močnikom. Prilil je Matija vsakemu nekaj masti in kislega mleka. To je bil preprost drvarski obed, a je vendar teknil Inji, kakor nikoli doma nobena jed. Po obedu so polegli drvarji nekoliko. A potem so odšli spet nazaj v gozd. Inja je šel z njimi. Dali so mu v roke lažjo sekiro, in Inja je moral obsekavati deblo, ki je ležalo na obronku. Delal je Inja z veseljem, da je suho lubje kar frčalo po trati. Delal je tako dolgo, dokler ni zavpil drvar onkraj trate: »Hej, mali! Žejen sem.«

Inja je zgrabil vedrico, pa odhitel k studentu po vodo. Prinesel jo je drvarjem. Pili so s slastnimi požirki. Nato pa je Inja spet delal. Glasno so pele sekire, da se je razlegalo daleč po gozdu in je odmevalo celo od belih skal strmih gora, ki so se dvigale nedaleč proti sinjemu nebu. Inja je prenehal tuptat, da si je obrisal znoj z obraza. Ozrl se je v navpične stene in v beli sneg, ki je blestel po skalovju. A ničesar ni videl tam gori. Le enkrat je zapazil tropo divjih koz, ki je bežala vsa preplašena preko širokega snežišča.

»Hej!« je zavpil nehoté, da so se ozrli drvarji začudeni nanj. A ko so videli, zakaj je zavpil, so se zasmejali in so pričeli spet delati. Samo Hkavčev Lojz se je namuznil pa je dejal: »Poglejte si no! Iz tega fanta bo pa enkrat še nekaj. Divji lovec bo, to vam povem, ker ga vznemiri že samo pogled na divje koze.«

»Kaj misliš, da je tak, kot si ti?« ga je zavrnil stari Matija. »Čakaj! še ti pride enkrat pravica...«

Lojz je skomizgnil z rameni in je zavihtel sekiro. Toda naskrivaj se je ozrl še enkrat po Inji in se je namuznil.

Hitro je minil dan. Solnce je že zašlo, ko so prenehali drvarji z delom. Šli so v kočo in so ob svetlem ognju čakali, kdaj bo skuhal stari Matija večerjo. Pogovarjali so se o tem in onem in so se smejali. Inja se je zleknil po pôgradu in je gledal v plapolajoči plamen. Ni slišal, o čem se pogovarjajo drvarji. Zamislil se je v svoje misli. In te misli so ga ponesle daleč dol v dolino v Košutnikovo hišo. Videl je sestrice in bratce, kako molijo večerno molitev. Ob dolgi klopi kleče in molijo zbrano. Že so se priporočili angelu-varihu. Nato pa še molitev za bratca Injo, ki je šel med drvarje služiti si svetlih kronic. Pobožno se prekrižajo in gredo k počitku.

Injo je objelo mehko, nepoznano čuvstvo. Zdrznil se je in dvignil napol. Tedaj mu je pa rekel potihoma Hkavčev Lojz, ki je sedel tik njega: »Ali si videl divje koze, Inja? Hej, kako so bežale preko snežišča! Človek bi jih šel kar iskat...«

Inja je pogledal začudeno. Sam si ni vedel razložiti, kako da govori Lojz take besede. »Kot blisk so bežale,« je odvrnil. »A kako bi jih mogel ujeti, ko so hitrejšje nego veter?«

»Čakaj, če boš priden, ti pa pokažem enkrat, kako se lové divje koze,« je rekel Lojz še tiše. »Enkrat te vzamem s seboj v skalovje. Ali boš hotel?«

Inja še vedno ni razumel Lojza. Debelo ga je gledal, pa mu je odgovoril: »Seveda bi. Toda ne verjamem, da bi mogel ujeti divjo kozo. Ne verjamem, Lojz.«

Drvar je skomizgnil z rameni. »Boš že videl,« je zamrmral in je vstal. Kajti večerja je bila pripravljena. Drvarji so jo povžili naglo. Nato so se pa razleknili po pôgradu in so se pogrnlili z debelimi odejami. Tudi Inja je legel. Bil je truden od dela in je komaj čakal, da ga premore spanec.

Ogenj na ognjišču je pojema! vednobolj, Tema je postajala po koči. Čulo se je samo enakomerno dihanje spečih drvarjev in tlenje isker na ognjišču. Inja je strmela v črno temo in je mislila na dom. Bog ve, ali je prišel po srečo k drvarjem? Ali po nesrečo? Doma je bila svetla sreča. Bog ve, ali bo tudi tukaj sreča v koči? ... In mislila je Inja in mislila. Trepalnica so mu postajale vedno težje. Komaj je še gledal. Pokrižal se je nato in je potegnil odejo čez glavo. Nato je pa zaspal, kakor bi trenil ... Prva noč.

(Dalje.)

ČUDEN ZDRAVNIK.

Spisal Julij Slapšák.

III.

Ko se je Stanko prebudil, je že tekala veverka po hiši ter se skakáje igrala. »Oh, ujemite živalco in dajte jo meni semkaj na posteljo!« je zaprosil Stanko. In so res šli mati, da bi ujeli veverko in mu jo dali na posteljo. Toda veverka je venomer cvrčala svoj »čr-črl!« in »ce-ce!« — ujeti se pa ni dala. In skakala in norela je, da je bila porednice polna hiša. Ko se je pa vrtoglavka naposled naveličala svoje igre, je skočila na klopco nasproti Stankovi postelji in vsa upehana ondi obsedela. So pa prestavili mati klopco z veverko vred bliže Stanku.

Nič se ni bala veverka Stanka. Za nekaj časa mu je jela cvrčati: čr-črl! ce-ce! In momljala in zgibala je z gibko bradico svojo ter premetavala krepka šopa na dolgih uhljih zdaj naprej, zdaj nazaj. In kadar se ji je zazdelo, se je prekucnila na klopci, pa odskočila zdaj sem, zdaj tja, sunkoma, kakor žoga.

»Hola-hoj! Da bi mi le nikdar ne ušla veverka! Da bi mi le ostala vedno pri hiši!« je vzklikaval Stanko. In je ogovarjal veverko, jo izpraševal, odkod je prišla, in če mu ne bo izginila nekega lepega dne. In če bo ostala pri hiši vsaj, dokler on ne okreva popolnoma.

»Hola-hoj! Ostani pri nas, ljuba veverka in ne hodi proč!« je milo prosil Stanko. In glejte, kakor bi se zavedala veverka imenitne svoje naloge na bolnikovem domu, v tistem hipu je obstala živa veverka na svojem mestu, se vzravнала, pa privzdignila svojo drobno tačico ter potegnila podolgoma in počez črto na klopci. Takó je menda veverka podpisala ali vsaj podkrižala prijateljstvo z bolnim Stankom, dokler ne okreva popolnoma ... Poln hvaležnosti je tedaj dvignil Stanko roko ter prvič pobožal ljubko živalco. Bil je trdno prepričan, da mu je sam ljubi Bogec poslal to živahno stvarco za prijetno družčino in kratek